

**Efectele omisiunii
Parlamentului și Guvernului de
a pune legea penală în acord cu
deciziile CCR**

CONTEXT GENERAL

- În intervalul 1 februarie 2014 – 22 martie 2019 s-au pronunțat 12 decizii de admitere a unor excepții de neconstituționalitate a unor texte din Codul penal
- O singură decizie (decizia 603/2015 publicată la 13.11.2015) a fost urmată de adoptarea unei legi de modificare a Codului penal (Legea 193/2017, intrată în vigoare la 28 iulie 2017)
- Stabilirea efectelor produse de aceste decizii, au făcut obiectul a 6 proceduri de HP. Toate sesizările au fost respinse ca inadmisibile

EFECTELE GENERALE ALE UNEI DECIZII DE ADMITERE A EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

Art. 147 din Constituție:

- Suspendarea normei pentru 45 de zile
- Obligația de adoptare a unei alte norme
- Încetarea efectelor juridice ale normei neconstituționale
- Erga omnes, în cauzele pendinte
- Pentru viitor

OBLIGAȚIA DE ADOPTARE A UNEI NOI NORME

- Nașterea obligației constituționale
- Termenul de îndeplinire a obligației constituționale
- Efectele adoptării unei noi norme anterior publicării deciziei CCR
- Efectele adoptării unei noi norme în termenul constituțional de 45 de zile
- Sancțiunea nerespectării obligației constituționale

EFECTELE OMISIUNII LEGIUITORULUI

- Depind de tipul de decizie a CCR
  - Decizie de neconstituționalitate necondiționată a unei norme în întregime
  - Decizie de neconstituționalitate necondiționată a unei sintagme dintr-o normă
  - Decizie de neconstituționalitate a unei omisiuni
  - Decizie de indicare a variantei constituționale a normei
  - Decizie de reducere a câmpului de incidență al normei
  - Decizie de completare a normei

Decizie de neconstituționalitate necondiționată a unei norme în întregime

- Dispozitiv de tipul „Art. X alin. Y este neconstituțional”
- Nu avem niciuna având ca obiect codul penal 2014
- Legiuitorul nu are nicio obligație constituțională

Decizii de neconstituționalitate necondiționată a unei sintagme dintr-o normă

- Dispozitiv de tipul „sintagma ... din art. x este neconstituțională”
- Avem 4 decizii de acest tip din 1 februarie 2014 încoace
- Recomandarea la adresa legiuitorului de a adopta o nouă formă a textului legal, cu modificarea normativă a cadrului legal plecând de la regula legii penale mai favorabilă
- Efectele omisiunii legislative:
  - O nouă formă a textului legal
  - Legea penală mai favorabilă

Decizia CCR 601/2018

Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.129 alin.(2) lit.b) din Codul penal și constată că sintagma „cel puțin” din cuprinsul acestora este neconstituțională.

Before: În cazul săvârșirii a două infracțiuni, dintre care una în timpul minorității și una după majorat, pentru infracțiunea comisă în timpul minorității se ia o măsură educativă, iar pentru infracțiunea săvârșită după majorat se stabilește o pedeapsă, după care: [...] b) dacă măsura educativă este privativă de libertate, iar pedeapsa este închisoarea, se aplică pedeapsa închisorii, care se majorează cu o durată egală cu cel puțin o pătrime din durata măsurii educative ori din restul rămas neexecutat din aceasta la data săvârșirii infracțiunii comise după majorat

After: În cazul săvârșirii a două infracțiuni, dintre care una în timpul minorității și una după majorat, pentru infracțiunea comisă în timpul minorității se ia o măsură educativă, iar pentru infracțiunea săvârșită după majorat se stabilește o pedeapsă, după care: [...] b) dacă măsura educativă este privativă de libertate, iar pedeapsa este închisoarea, se aplică pedeapsa închisorii, care se majorează cu o durată egală cu o pătrime din durata măsurii educative ori din restul rămas neexecutat din aceasta la data săvârșirii infracțiunii comise după majorat

Decizia CCR 368/2017

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art.35 alin.(1) din Codul penal este neconstituțională.

Before: Infracțiunea este continuată când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții și împotriva aceluiași subiect pasiv, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni

After: Infracțiunea este continuată când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni

Decizia CCR 603/2015

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că sintagma „raporturi comerciale” din cuprinsul dispozițiilor art.301 alin.(1) din Codul penal este neconstituțională.

Before: Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afin până la gradul II inclusiv sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură...

After: Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afin până la gradul II inclusiv sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură...

Long after: Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv

Decizia CCR 603/2015

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că sintagma „ori în cadrul oricărei persoane juridice” din cuprinsul dispozițiilor art.308 alin.(1) din Codul penal, cu raportare la art.301 din Codul penal, este neconstituțională..

Before: Dispozițiile art.289—292, 295, 297—301 și 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art.175 alin.(2) ori în cadrul oricărei persoane juridice

After: Greu de tot...

Long after: Dispozițiile art. 289-292, 295, 297-300 și art. 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice

Decizia CCR 732/2014

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că sintagma „la momentul prelevării mostrelor biologice” din cuprinsul dispozițiilor art.336 alin.(1) din Codul penal este neconstituțională.

Before: Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care, la momentul prelevării mostrelor biologice, are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

After: Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

Decizii de neconstituționalitate a unei omisiuni

- Dispozitiv de tipul „soluția legislativă care nu ... este neconstituțională”
- Avem 1 decizie de acest tip din 1 februarie 2014 încoace (decizia 224/2017: Admite excepția de neconstituționalitate și constată că soluția legislativă cuprinsă în art.335 alin.(1) din Codul penal, care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere, este neconstituțională.
- Obligația legiuitorului de a adopta norma lipsă
- Efectele omisiunii legislative:
  - Zero erga omnes
  - Zero pentru petent

Decizii de indicare a variantei constituționale a normei

- Dispozitiv de tipul „art. x este constituțional în măsura în care este interpretat în următorul mod”
- Avem o decizie de acest tip din 1 februarie 2014 încoace
- Obligația legiuitorului de a modifica norma
- Efectele omisiunii legislative:
  - Incidența directă a dispozitivului interpretativ
  - Lege penală mai favorabilă

Decizia 651/2018: Admite excepția de neconstituționalitate și constată că soluția legislativă cuprinsă în art.4 din Codul penal, care nu asimilează efectele unei decizii a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare cu cele ale unei legi penale de dezincriminare, este neconstituțională.

Decizii de reducere a câmpului de incidență al normei

- Dispozitiv de tipul „art. x este constituțional în măsura în care se aplică doar...”
- Avem 3 decizii de acest tip din 1 februarie 2014 încoace
- Recomandarea la adresa legiuitorului de a modifica norma
- Efectele omisiunii legislative:
  - Restrângerea câmpului de incidență a normei
  - Lege penală mai favorabilă

Decizia CCR 11/2015

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art.112 ind. 1 alin.(2) lit. a) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care confiscarea extinsă nu se aplică asupra bunurilor dobândite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr.63/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr.286/2009 privind Codul penal.

Before: Confiscăm tot.

After: Pffff.... Pct. I și III din Legea 63/2012 au intrat în vigoare la 22 aprilie 2012, pct. II și IV la 1 februarie 2014. Nu confiscăm bunurile dobândite înainte de ....

Decizia CCR 405/2016, 518/2017

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art.246 din Codul penal din 1969 și ale art.297 alin.(1) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”.

Before: Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice...

After: Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește prin încălcarea legii și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice....

Decizii de completare a normei

- Dispozitiv de tipul „art. x este constituțional în măsura în care se aplică și la...”
- Avem o decizie de acest tip din 1 februarie 2014 înapoi
- Obligația la adresa legiuitorului de a modifica norma
- Efectele omisiunii legislative:
  - Zero erga omnes
  - Zero pentru petent

Decizia 508/2014: „Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.159 alin.(3) din Codul penal și constată că acestea sunt constituționale în măsura în care se aplică tuturor inculpaților trimiși în judecată înainte de data intrării în vigoare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal și pentru care la acea dată momentul citirii actului de sesizare fusese depășit”.

Decizii sui generis = ciudate = greu de înțeles ceva din ele

- Dispozitiv de tipul „soluția legislativă” sau de admitere a excepției de neconstituționalitate a unor texte vădit constituționale
- Avem două decizii de acest tip din 1 februarie 2014 încoace
- Tentația de a califica decizii interpretative, care nu au nevoie de intervenție legislativă
- Obligația la adresa legiuitorului de a interveni urgent
- Efectele omisiunii legislative:
  - Haos normativ = lipsă de previzibilitate a normei

Decizia CCR 265/2014

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art.5 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.

Art. 5 alin. 1 C. pen.: „În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă”.

Decizia CCR 297/2018

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art.155 alin.(1) din Codul penal, este neconstituțională.

Art. 155 alin. 1 C. pen.: „Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză”.

FIAT JUSTITIA!

